

KERK & leven

FEDERATIE FRANDO

WWW.KERKENLEVEN.BE

P900720 | AFGIFTEKANTOOR: 2099 ANTWERPEN X | AFZENDER: HALEWIJNLAAN 92 - 2050 ANTWERPEN

29

2020

WEEKKRANT

15 JULI

JAARGANG 81

EDITIE 4330

SINT-FRANCISCUS

SINT-ANTONIUS

DON BOSCO

MOLENHUIS BERISMENIL

Komende activiteiten in Het Molenhuis

Hou er rekening mee dat door de maatregelen omtrent corona deze planning nog kan aanpassen.

31 juli - 9 aug. 2020: Molenmeerdaagse

De meerdaagse is een jarenlange traditie in Het Molenhuis. Een mengmoes van klussen, koken, alle-daags onderhoud, spelende kinderen, ontspannende activiteiten, genieten van de omgeving en vrolijke avonden bij de ondergaande zon. Nele Steeno - 0495/36.48.96 - nele@moulindebellemeuse.be

16-21 aug. 2020: Naar de basis Volwassenen die hun ecologische voetafdruk willen verkleinen, hun veerkracht willen verhogen en ervaringen willen uitwisselen met gelijkgestemden. Terugkeren naar de basis door het samen bereiden van plantaardige voeding, lichaamswerk, creatieve en verbindende activiteit.

Els Vanden Wyngaerd - 0473/28.44.94 - els.vanden.wyngaerd@telenet.be

28 - 30 aug. 2020: Klakskeweekend Kinderen koning! Heb je kinderen die aan een gezonde dosis ravotten toe zijn? Ben je een sociaal mens die graag nieuwe mensen leert kennen? Niet aarzelen en schrijf je in! Steunend op een basisrecept voor de groep, doet iedereen zijn deel en vooral zijn zin. Samen maken we er iets onvergetelijks van.

Bart Bosmans - 0476/82.47.10 - Bart.bosmans83@gmail.com

21-25 september 2020: Midweek wandelen nazomer

25-27 september 2020: Wandelweekend herfst

16-18 oktober 2020: Molenweekend herfst

07-11 december 2020: Midweek wandelen winter
29 december 2020-01 januari 2021: Oud op nieuw

Meer informatie en inschrijven op onze website
www.moulindebellemeuse.be/activiteiten

CORONA TREFT OOK HET MOLENHUIS

Het Molenhuis wordt uiteraard ook getroffen door het coronavirus.

We bekijken van dag tot dag wat de maatregelen van de overheid zijn en houden jullie op de hoogte over eventuele aflassingen.

Daarnaast is onze verhuur uiteraard ook getroffen.

Dit alles is een serieuze financiële domper voor ons project.

Je kan ons alvast door deze moeilijke periode helpen door een **gift** te doen of bij je online aankopen onze **trooperpagina te gebruiken!**

Hoe werkt het?

Stap 1 Ga naar www.trooper.be/-moulindebellemeuse

Stap 2 Klik op je webshop. De link weet nu dat je ons wil steunen.

Stap 3 Doe je aankoop zoals altijd. Je betaalt geen euro extra.

Stap 4 De webshop steunt de molen door een percentage van je aankoop aan ons door te storten.

Heb je vragen, niet aarzelen om contact op te nemen met ons via: contact@moulindebellemeuse.be

Adres van Het Molenhuis:

Moulin de Belle Meuse
Bérismenil, 5
6892 La Roche-en-Ardenne
084/44 45 17 (uitsluitend tijdens activiteiten)

Bankrekening van vzwMoulin de Belle Meuse

BE57 7343 7723 5635
vzw Moulin de Belle Meuse
Kerselarenstraat 59
3071 Erps-Kwerps

OP WEG GEZET

Ben jij ook zo content als iemand jou en attentie, een cadeau geeft? Voor zo'n cadeau draag je zorg, je geniet ervan, je bent dankbaar, je toont het aan je huisgenoten en vrienden. Je laat een ander meegenieten van je vreugde en geluk om wat je gratis en voor niets gekregen hebt.

Jezus' gedrevenheid en liefde voor de zwaksten raakt heel velen diep en geeft hen hoop en nieuwe moed. Hij maakt de liefde van zijn Vader voelbaar en tastbaar. Het opent de weg naar een nieuwe manier van leven. Dit is zijn cadeau aan de mensen, aan ons. Ons geloof, ons leven, onze geliefden, de mensen rondom ons, kortom, de hele schepping is een cadeau, een gave. Die gave maakt je gelukkig, geeft een diepe zin aan je leven! "Voor niets hebt gij ontvangen, voor niets moet gij geven!" zegt Jezus.

Inderdaad zo'n vreugde en geluk wil je delen. Je gunt een ander ook die vreugde! Je wilt die doorgeven, zomaar, omdat je er niet kan over zwijgen! "De oogst is groot" zegt Jezus en Hij zet hen op weg, zijn twaalf apostelen. Zo zendt Hij

ook ons op weg. Allemaal zijn we verschillend, maar iedereen heeft talenten. Iedereen zal, op zijn of haar eigen specifieke manier, Jezus' boodschap brengen: en stralende glimlach, het juiste woord op het juiste moment, echt luisteren, zin voor humor, een mooie bezinnende tekst opmaken of onmiddellijk de handen aan de ploeg slaan... En dan laten we het aan Hem over. Alleen Hij kan het zaadje laten ontkiemen.

Kom, ga mee op weg in verbondenheid. Begin maar in je eigen kring, en zo kan je iets uitstralen naar anderen. Samen kunnen we heel wat! (bij Mt. 9,36-10,8)

Christine (Pastorale eenheid Emmaüs)

TWEE GERANIUMS

Er waren eens twee jonge geraniums.

Omdat er zoveel zon was, en de geraniums zo gezond waren bedekten hun bladeren al vlug de grond waarin ze geplant waren.

Maar op een dag zag de ene geranium dat de andere hoger opschoot dan zij.

Dat vond ze niet fijn.

Maar hoe ze zich ook inspande, ze werd maar niet groter.

Haar bloemen en bladeren groeiden steeds maar naar beneden.

De geranium verloor de moed, want ze moest steeds hoger opkijken naar haar buur.

Uiteindelijk hield ze het niet meer uit.

'Hoe komt het toch', vroeg ze aan haar buur, 'dat jij steeds groter wordt en mijn bloemen en bladeren steeds meer de grond reiken? Ik groei toch in dezelfde grond en ik krijg evenveel zon als jij.'

'Maak je toch al die zorgen niet', zei haar buur.

'Jouw bloemen en bladeren groeien naar beneden, omdat jij een hanggeranium bent.

En ik groei in de hoogte, omdat ik een klimgeranium ben.'

Chantal Leterme
uit 'Parels van verhalen'

Colofon

ALGEMENE REDACTIE

Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 40
redactie.kerkenleven@kerknet.be
secretariaat.kl@kerknet.be
www.kerkenleven.be

PUBLICITEIT

Trevi plus bvba
Meerlaan 9, 9620 Zottegem
09 360 48 54 • fax 09 367 49 88
katrien.lannoo@treviplus.be
www.treviplus.be

DIENST PAROCHIEBLADEN

Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 30
dienst.parochiebladen@kerknet.be

ABONNEMENTEN

Abonnementen en adreswijzigingen
uitsluitend via de parochie.

Copyright

Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit **KERK & leven** zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze worden verspreid. De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Lezersbrieven moeten naam en adres vermelden. De redactie behoudt zich het recht teksten in te korten of te weigeren. **KERK & leven** is een uitgave van Studiecencentrum Kerk en Media vzw

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Herman Cosijns

Diocesane redactie Aartsbisdom

Filip Ceulemans, 03 202 84 35,
filip.ceulemans@kerknet.be
Tony Dupont, 011 23 08 80,
tony.dupont@kerknet.be
Frederik de Merodestraat 18, 2800 Mechelen

ABONNEMENTEN

Philippe Nachtergaele
P. Nollekensstraat 145,
3010 Kessel-Lo
philippe.nachtergaele@gmail.com

REDACTIECONTACTPERSOON

SINT-ANTONIUS

Leo Swinnen
Platte-Lostraat 202,
3010 Kessel-Lo
gsm 0496 214 614
leo.swinnen@telenet.be

REDACTIECONTACTPERSOON

DON BOSCO

Gilberte Havet
Grensstraat 79,
3010 Kessel-Lo
tel. 016 25 45 87
gilberte.havet@gmail.com

REDACTIECONTACTPERSOON

SINT-FRANCISCUS

Herman Van Overbeke
Kasteelstraat 58,
3330 Korbeek-Lo
tel. 016 250593 gsm 0474 893766
hv.overbeke@telenet.be

EINDREDACTIE FRANDO

Leo Page

Verenigingstraat 21
3010 Kessel-Lo
tel. 016 252151 gsm 0479 508178
leopage42@gmail.com

CONTACTADRESSEN

DON BOSCO

Jef Wauters,
Cristianlaan 43,
3010 Kessel-Lo
tel. 016 25 58 92 gsm 0485 06 30 38

SINT-ANTONIUS

Mathieu Voets, Volhardingslaan 30,
3001 Heverlee (0475/675667)
Parochiesecretariaat: Léon Schreursvest 33,
3001 Heverlee

SINT-FRANCISCUS

Parochiesecretariaat

Tienssesteenweg 190,
3001 Heverlee
tel. 016 25 04 59
Open van 09.30 u. - 11.30 u. op: maandag,
dinsdag, donderdag en vrijdag,
(woensdag niet open)

VIERINGEN

FRanciscus

ANtonius

DON Bosco

SINT-FRANCISCUS

Zondag 19 juli

16de zo door het jaar
10.00 u. Eucharistieviering
Pater Luc Van Den Wijngaert
Lector: Guido Lauwerier
Zang: Eddy Van Espen
Orgel: Raoul Vereecken

Zondag 26 juli

17de zo door het jaar
10.00 u. Eucharistieviering
Voorganger: Pater Jozef Valkeners
Lector: Gaston Eysermans
Zang: Lut Ruwet
Orgel: Herman Baumers

Zondag 2 augustus

18de zo door het jaar
10.00 u. Eucharistieviering van de
Sint-Franciscusgemeenschap
Voorganger: Pastor Fons Boey
Lector: Ronny Van de Gaer
Zang: Guy Saenen
Orgel: Herman Baumers

BOVEN-LO

Kerk H. Familie
Zondag 8 en 10 uur
Maandag: 19 u.
Donderdag 8 u.

SINT-ANTONIUS

Zondag 19 juli

Zondag 16 augustus

DON BOSCO

Zondag 26 juli 2020

**Zeventiende zondag door het kerke-
lijk jaar**

Geen viering in Don Bosco – Vie-
ringteksten worden gestuurd

Zondag 16 augustus 2020 - Dag
na Onze-Lieve-Vrouw ten hemelop-
neming
10.30 u. Viering (woorddienst)

BLAUWPUT

Zondag 10.00 u. eucharistieviering

LINDEN

Zondag 10.00 u. Gezinsviering

VLIERBEEK

Zaterdag
18.30 u. eucharistieviering
Zondag
10.30 u. eucharistieviering
10.30 u. WZC Ter Vlierbeke

Universiteit Derde Leeftijd

Algemeen Programma

Op dinsdag 22 september 2020 start
het nieuwe academiejaar 2020-2021.

De ongeziene situatie ten gevolge
van de risico's op infectie en de op-
gelegde maatregelen hebben een se-
rieuze impact op ons dagelijks le-
ven, maar ook op de planning aan
UDLL.
Lezingen van vorig academiejaar
2019-2020 werden noodgedwongen
verschoven.

Verschoven naar 23 maart 2021:

Lezing van Prof. Benedicte Lemme-
lijn: En hoe en wat gelooft u dan
nog, als Bijbelwetenschapper?
Een broos en eerlijk antwoord.

Verschoven naar 30 maart 2021:

Lezing van Prof. Arnoud De Mey-

er: Een Aziatische visie op de wereld
van morgen. De verschuiving van
het economisch en cultureel zwaar-
tepunt naar het Oosten.

De vijf andere weggevallen lezin-
gen van dit cursusjaar worden mits
akkoord en beschikbaarheid van de
sprekers ingepland in *het program-
ma 2021-2022*, wellicht in het najaar
2021.

Als u niet de kans krijgt om de le-
zingen in de aula te volgen, kan u
wel opteren voor een **digitaal abon-
nement**. Daarmee kan u de digitale
opnames van de lezingen thuis in
alle rust op uw computer bekijken
(vanaf de dag na de lezing).

In de loop van juni werden e-mails
met het programma en met een uit-
nodiging om in te schrijven voor
volgend cursusjaar verstuurd.
Als cursist hebt u toegang tot de di-
gitale opnames. Het paswoord hier-
voor wordt geleverd bij het toe-
gangsbewijs.
Dit toegangsbewijs wordt ver-
stuurd in de loop van de maand sep-
tember.

**Universiteit Derde Leeftijd Leuven
(UDLL) vzw.**

Eygen Heerd

**Minderbroedersstraat 5 3000 Leu-
ven**

E-mail: udll@kuleuven.be

Telefoonnummer: 016/32 41 01

VAKANTIEREGELING

Het parochieblad blijft nog wat in
vakantiesfeer.

Met **dit parochieblad 29-30 31**, van
woensdag 15 juli 2020 brengen we
nieuws van 18 juli tot 7 augustus
2020. Er verschijnt dus geen blad
op woensdag 22 juli en op woens-
dag 29 juli 2020.
Vanaf woensdag 5 augustus begint
met **parochieblad 32** weer de weke-
lijkse regelmaat.

*Parochieblad 32 van 5 augustus
2020 brengt parochietekst van 8 au-
gustus tot 14 augustus 2020.

De teksten moeten ten laatste op
dinsdag 28 juli 2020 binnen zijn in
de drukkerij.

Gelieve uw teksten te bezorgen aan
de verantwoordelijken in uw paro-
chie.

Liefst een paar dagen **voor donder-
dag 23 juli 2020**

*Sint-Franciscus

Thierry Van Craenem, 0486 520 182
Of via het parochiesecretariaat, dat voor-
lopig nog niet open is en enkel tele-

fonisch bereikbaar:

016 25 04 59

Leo Page verstuurt de teksten die
hij krijgt uit de drie parochies
van Frando, door naar de drukkerij
Kerk&leven.

*Sint-Antonius

Mathieu Voets, Volhardingslaan 30 –
3001 Heverlee - 0475 67 56 67
Parochiesecretariaat, Léon Schreurs-
vest 33 – 3001 Heverlee

*Don Bosco

Gilberte Havet, Grensstraat 79, 3010
Kessel-Lo - 016 25 45 87

KASTEEL MAISIN
BESCHERMD

Het kasteel Maisin ligt aan de Tien-
sesteeuweg, net buiten het drukke
stadcentrum aan de voet van de Pre-
dikherenberg.

**Vlaams minister van Onroe-
rend Erfgoed Matthias Diependae-
le heeft het Kasteel Maisin en
het bijhorende park definitief be-
schermd als monument.**

Na ruim zes jaar aandringen door
het Leuvense stadsbestuur, is het
nu officieel: de uitzonderlijke neo-
classicistische villa met een monu-
mentale toegang staat officieel op de
lijst van beschermd erfgoed.

Het kasteel Maisin werd gebouwd
in 1921 door de familie Tops-Van
Cutsem nadat het gebouw dat er
voordien stond, beschadigd was ge-
raakt tijdens de eerste Wereldoor-
log.

“De geschiedenis van de plek gaat
veel verder terug in de tijd”, zegt

Matthias Diependaele.

“De gronden maakten vroeger deel
uit van de Lo(o)bossen, een bosge-
bied dat bij de Abdij van Park hoor-
de”, zegt hij nog.

“Irma Van Cutsem deed voor de
aanleg ervan beroep op tuinarchi-
tect Léon Rosseels, die het ontwerp
van het park nadien als zijn visite-
kaartje gebruikte.”

Oprichter Kankerinstituut

De huidige naam van het domein
verwijst naar professor **Joseph Mai-
sin** (1893-1971), de oprichter van het
Leuvense kankerinstituut.

Hij verhuisde met zijn gezin in
1938 naar het kasteel en liet rond
1950 verbouwen tot wat het nu nog
is.

Vandaag is het kasteel nog altijd in
de handen van de familie van pro-
fessor Maisin.

(hsb) Uit Krant Het Nieuwsblad – 6 juni
2020

VAKANTIE IS ONDERWEG ZIJN

Langs rechte en kromme wegen,
onderweg stilstaan in het land-
schap, aanschouwen, beschouwen
en zien: wei, gras, bloemen, mar-
grieten als parels, daartussen koei-
en en schapen.

De smaak van boter en kaas proe-
ven: verwondering verbaast, ont-

vankelijkheid voedt een ziel.

IK BLIJF GELOVEN, GELOVEN DAT HET KAN... Deel 1

Welkom
Lieve mensen, we zijn hier, net als de apostelen, bijeen na Pasen. We hebben de Verrezen Jezus niet in levenden lijve gezien, en toch weten we Hem hier onder ons aanwezig. We mogen die aanwezigheid van Jezus zien en ervaren in het gelaat van onze medegelovigen. “Gelukkig die niet zien en toch geloven” zullen we Jezus tot Thomas horen zeggen. We mogen ons rond deze tafel verbonden voelen met elkaar met Jezus, met God.

Welkomstlied: Hier kun je op verhaal komen
Hier kun je op verhaal komen bij elkaar. In taal en teken wordt hier jouw droom bewoord: een boek dat je zelf schrijft, jouw tekening ingelijst, dat je mag delen met elkaar.

Hier kun je op verhaal komen bij elkaar, hier kom je weer tot leven, luister maar, een woord, hoor het spreekt je aan, een lied waar je voor gaat staan dat je mag delen met elkaar.

Hier kun je op verhaal komen bij elkaar en reizen in de ruimte, geloof het maar: de stilte die opengaat, een hart dat zich raden laat voor wie wil delen met elkaar

God komt...
God komt nooit langs wereldcongressen. Hij komt waar mensen bij mekaar zijn en zich afvragen: ‘Wat kunnen we doen voor anderen?’

Café Emmaüs Haasrode (c) Kerknet

God komt nooit langs de kanalen van de grote media. Op de schermen en de frontpagina’s vind je Hem niet. Hij komt op de onopvallende plaatsen, waar mensen voor mekaar iets betekenen.

God komt nooit langs bij de stoutmoedige greep naar macht van één of andere wereldveranderaar. God komt langs bij mensen die geloven in het goede. Die blijven geloven in een wereld van rechtvaardigheid en vrede.

Jouw hand helpt mij op te staan, jouw voet helpt mij verder gaan en in jou klopt het hart van mijn bestaan.

Eerste lezing Hand. 2, 42-47
Zij legden zich ernstig toe op de leer der apostelen, bleven trouw aan het gemeenschappelijk leven en ijverig in het breken van het brood en in het gebed. Ontzag beving eenieder, want door de apostelen werden vele wonderbare tekenen verricht. Allen die het geloof hadden aangenomen, waren eensgezind en bezaten alles ge-

meenschappelijk; ze waren gewoon hun bezittingen en goederen te verkopen en die onder allen te verde-len naar ieders behoefte. Dagelijks bezochten ze trouw en eensgezind de tempel, braken het brood in een of ander huis, genoten samen hun voedsel in blijdschap en eenvoud van het hart, loofden God en stonden bij het hele volk in de gunst. En elke dag bracht de Heer er meer bijeen, die gered zouden worden.

Blijde Boodschap - Johannes 20,19-31

Gebed bij de gaven
Lieve God, Vader, Moeder, verbonden met ieder van ons, het samen zitten rond deze tafel is voor ons het teken dat we mekaar nodig hebben en op elkaar aangewezen zijn. Zie onze bereidheid te leven als mensen die iets willen betekenen voor anderen. Moge dit brood en deze wijn ons daartoe krachtig maken.

Dank- en tafelgebed
Wij danken Jou, God, voor een mens zoals Thomas die, ondanks zijn traag geloof,

ook inzag dat de dood geen eindpunt is maar een nieuw begin. Die aarzelend en onbegrijpend zijn weg zocht ...en vond.

Wij danken Jou voor allen die ons woorden van hoop en vrede toespreken, die ons nabij blijven in uren van angst en onzekerheid, in uren van pijn en eenzaamheid, die met ons meegaan en ons nieuwe levenskracht geven.

Wij zijn dankbaar voor al de acties van verbondenheid tijdens de coronacrisis, de steun voor alle verzorgenden, verplegenden, dokters, poetshulpen, vrachtwagenchauffeurs, vuilnisophalers, leerkrachten, plaatselijks winkeliers, rekkenvullers, applaudiseerders.....

We zijn dankbaar om Jezus Hij was en blijft voor ons een mens van geloof, hoop en eindeloos vertrouwen, een mens van totale inzet met hart en ziel. Tot het uiterste is Hij gegaan: liefde, alleen maar liefde tot de dood erop volgde. Hij gaf ons een teken op die laatste avond.

Vredewens
Vrede zij met ul’ zegt Jezus jij met je zoeken en twijfelen. ‘Vrede’ wens ik je, zegt Jezus, niet om die voor jezelf te houden, maar om ze door te geven aan alle mensen

want jij mag mijn liefde voelbaar maken!

Lied na Communie - Geloven - Stef Bos
*Al zijn de tijden nog zo slecht
En draait de wereld door en door
Ik vecht niet meer tegen de stroom
Vecht liever ergens voor
Ik blijf geloven
Geloven dat het kan*

*Het is een mooie dag vandaag
Al is het ook een vreemde tijd
En is de hemel grijs
Voor elke donkerdenker
Is er altijd iemand ergens
Die het tegendeel bewijst*

Zending en Zegen
Woorden en brood van vrede werden ons aangereikt. Moge die woorden van vrede met ons meegaan, moge zij aanstekelijk werken overal waar wij met anderen samen zijn. Moge het brood van vrede gebroken en gedeeld worden overal waar wij mekaar ontmoeten. Daartoe worden wij gezonden en gezegend: in de naam van de Vader, de Zoon en de H. Geest. Amen.

Door mensen, door God bezield, geïnspireerd gedreven, gelovend.
*Samengesteld door Alis Lories
www.parochieinbeweging.be*

ROUWEN IN CORONATIJDEN

Rouwen is door de coronacrisis nog wat persoonlijker en eenzamer geworden dan het al vaak was. Op de site van kerknet verscheen een artikel van Manu Keirse. Het is alvast de moeite waard om te lezen. Verborgten verdriet Afscheidsplechtigheden en begrafenissen worden in beperkte familiekring gehouden, gedachtenisvieringen worden ‘ergens’ in de toekomst georganiseerd; dat lezen we deze dagen overal in de overlijdensberichten. We vinden het evident in de context van de voorgeschreven maatregelen, maar achter deze berichten zit meer verdriet verborgen dan we ons realiseren. De dood wacht niet tot de maatregelen voorbij zijn De omstandigheden waarin de laatste levensdagen van de overledene zijn verlopen, lezen we in zo’n bericht niet. Woonzorgcentra laten geen bezoek toe, ook ziekenhuizen zijn slechts beperkt toegankelijk. Enkele zeer dichte familieleden zijn vaak de enigen die nog toegelaten worden. Thuisituaties zijn vaak niet veel beter: mensen sterven eenzamer dan anders, hun zorg-

verstrekkers doen hun uiterste best om bij hen te zijn terwijl ze onder zeer hoge druk staan. Een naaste vriend van de persoon kan daardoor niet bij de laatste dagen en ultieme afscheidsmomenten aanwezig zijn, terwijl daarbij vaak een bijzonder licht op de levensgeschiedenis wordt geworpen. Het zijn momenten die je anders je leven lang in je herinneringen bewaart Onze maatschappij draagt vriendschap hoog in het vaandel, maar een goede vriend die veel van zijn leven met de persoon deelde, verliest wellicht deze momenten. Afscheid nemen in beperkte kring Afscheidsvieringen worden momenteel verplicht in beperkte kring georganiseerd met slechts een klein aantal aanwezigen en genoeg afstand tussen iedereen. Wie mag op de dienst aanwezig zijn en wie niet? Hoe kan je je persoonlijk meeleven vormgeven vanop anderhalve meter afstand? Is het beter om de dienst uit te stellen tot een later tijdstip? Een afscheidsviering is een maatschappelijk gebeuren, een ritueel dat in alle culturen bestaat. Het wil persoonlijk verdriet een publieke erkenning geven. Het is een eerste stap naar nieuwe verbondenheid en vergemakkelijkt de verdere contacten. Je moet die stap niet alleen zetten, maar je bent een schakel in een gemeenschappelijk gebeuren. Het

is ook een kans om je emoties te delen met anderen. Rouwen is een sociaal gebeuren Toch is de overleden persoon in een uitvaart niet lijfelijk aanwezig. De uitvaartviering is er vooral voor de levenden en niet voor de doden. Je kan mensen helpen om nog allerlei zaken uit te spreken tegen de overledene. De eenzaamheid die veel mensen in verdriet in andere omstandigheden ook al meemaken, is nu maatschappelijk voorgeschreven. Ze rouwen nu vaak alleen of met hun gezin. Het is nooit gemakkelijk om bij iemand op rouwbezoek te gaan, maar nu missen we het wel omdat we onze solidariteit niet kunnen tonen. Als je niet op de uitvaart kan zijn, kan je toch intens aanwezig zijn door een brief te schrijven naar de familie in rouw of - voor de digitale generatie - een attente boodschap te posten op sociale media. Schrijf over je herinneringen aan de persoon, hun engagementen, hoe ze je geraakt hebben. Het respect dat je zo betuigt aan de overledene is voor de nabestaanden vaak een hart onder de riem. Rouwen in quarantaine Rouwen is nu nog moeilijker dan anders, maar Manu Keirse geeft ons enkele tips voor wat we wel kunnen doen vanuit quarantaine: Wanneer je wel aanwezig kon zijn in de laatste ogenblikken van het

leven, schrijf dan de indrukken van die momenten neer om ze later te delen met anderen die die kans niet hebben gehad. Je kunt ook een boodschap van de stervende doorgeven aan de familie en vrienden die er niet bij konden zijn of omgekeerd. Vier belangrijke zaken zijn van grote waarde: “sorry”, “ik vergeef je”, “ik dank je”, “ik hou van je”. Organiseer met de nabestaanden later een herdenkingsmoment. Die herdenking zal zich ook kunnen verfijnen tot een treffend eerbetoon in de tijd die intussen verstrijkt. De genodigden kunnen gevraagd worden om een herinnering neer te pennen en die in een gesloten omslag mee te brengen. Achteraf kunnen de nabestaanden duurzame verbondenheid voelen terwijl ze de boodschappen lezen. Besef als bezoeker dat er geen magische formule is om de pijn van het gemis weg te nemen, ondanks je luisterende aanwezigheid en je attente zorg. Probeer niet op te beuren of raad te geven, maar laat gebeuren wat er gebeurt. Door mensen in verdriet te willen richten op het positieve geef je de boodschap dat je hun pijn niet erkent. Veel slachtoffers van het coronavirus zijn mensen op oudere leeftijd, die al een wankel gezondheid hadden. Kijk niet naar de leeftijd van de persoon die is gestorven, maar naar

de leegte in het leven van de mensen die er nog zijn. Adequate hulp kan je meten in termen van respect, zorg, eerlijkheid en je capaciteit om echt te luisteren en present te blijven bij hevige emoties. Dit vraagt in de eerste plaats om ‘intensiteit’ van aanwezigheid. Het betekent dat je ‘getuige’ bent van hun verdriet in plaats van de richting te willen bepalen en er onmiddellijk iets aan te willen doen. Getuige zijn betekent meer observeren dan doen, meer luisteren dan spreken en meer volgen dan leiden. Zo bevestig je de waardigheid en de autoriteit van de persoon in verdriet. Troosten is geen dam opwerpen tegen het verdriet, maar juist een bedding waarin het verdriet mag stromen. Ten slotte: voor velen is het moeilijk hun weg te vinden doorheen het verdriet, en mensen die willen helpen willen het wel goed doen, maar hebben zo weinig over verlies en verdriet geleerd. Het kan helpen als je mensen iets te lezen geeft over verlies en verdriet of als je er zelf iets over leest. Drie suggesties: ‘Vingerafdruk van verdriet. Woorden van bemoediging’, ‘Helpen bij verlies en verdriet. Een gids voor het gezin en de hulpverlener’ en ‘Het wonder van de kleine goedheid’.

Manu Keirse

